

Kraków 2016

Ośrodek Badawczy
Facta Ficta
factaficta.org

Wydawca: Ośrodek Badawczy Facta Ficta
ul. Stachiewicza 35 b / 30, 31-328 Kraków
contact@facta.ficta.org

Nie wszystkie prawa zastrzeżone. Publikacja dostępna jest na licencji Creative Commons BY 4.0 (uznanie autorstwa). W składzie wykorzystano rodzinę czcionek Segoe UI oraz Roboto.

Raport roczny za rok 2016
z działalności Ośrodka Badawczego Facta Ficta w Krakowie

LIST PRZEWODNI

Prezesa Ośrodka

Szanowni Państwo,

rok 2016 upłynął nam na aktywnym i dynamicznym kontynuowaniu działalności mającej na celu rozwój środowiska naukowego skupionego wokół rozwijania w Polsce (po)nowoczesnych badań nad kulturą i wspierania ruchu *open access* w nauce. Przez ten rok zorganizowaliśmy wraz z kilkoma ośrodkami akademickimi i kulturalnymi dziesięć ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych. Nawiązaliśmy przy tym współpracę z badaczami i ludźmi kultury podzielającymi naszą wizję otwartej nauki i akademickiego dialogu. Zorganizowaliśmy siedem otwartych wykładów prowadzonych przez uznanych – zarówno w Polsce, jak i na świecie – badaczy, którzy dzielili się swoją wiedzą ze zgromadzonymi słuchaczami. Podtrzymaliśmy także rozpoczętą w 2015 roku działalność wydawniczą w ramach serii monografii naukowych „Perspektywy Ponowoczesności”. Zainicjowaliśmy również nową serię wydawniczą, tym razem anglojęzyczną, „Frontiers of Nowhere”. Obie – co warto podkreślić – ukazują się jako jedne z nielicznych w Polsce w otwartym dostępie.

Dowodem naszego zaangażowania w rozwój otwartych badań naukowych jest podpisanie 30 września 2016 r. porozumienia o współpracy z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, a także – 13 grudnia 2016 – umowy o indeksację czasopisma naukowego „Creatio Fantastica” (ISSN 2300-2514) w bazie BazHum z Muzeum Historii Polski w Warszawie.

Rok 2016 był jednak zarazem ciężkiej i wyczerpującej pracy nad budowaniem wizerunku Ośrodka i rozwijaniem nieodzownej dla realizacji celów statutowych sieci kontaktów, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Chciałabym złożyć podziękowania tym wszystkim, którzy przez ten kolejny rok pomagali nam w pracy i wspierali nas zarówno przy realizacji poszczególnych projektów, jak i w budowaniu rozpoznawalności Fundacji.

Z wyrazami szacunku,

Ksenia Olkusz

Wydarzenia

Organizacja wydarzeń naukowych

Od stycznia do grudnia 2016 r. Ośrodek Badawczy Facta Ficta zorganizował 6 konferencji ogólnopolskich i 3 międzynarodowe oraz towarzyszące im wykłady otwarte czy spotkania z naukowcami – niezmiennie we współpracy z lokalnym środowiskiem naukowym. Jak dotąd, Ośrodek współpracował z wydziałami:

- 1) Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie;
- 2) Humanistycznym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie;
- 3) Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;

a także instytucjami kulturalnymi i popularyzującymi naukę, w tym zwłaszcza z:

- 1) Centrum Informacji Naukowej i Biblioteką Akademicką w Katowicach;
- 2) oraz Stowarzyszeniem Willa Decjusza w Krakowie

Typ konferencji	Typ konferencji	Czas i miejsce	Instytucje współorganizujące	Uczestnicy z referatami	Jednostki naukowe
Międzynarodowa	<i>Fictional Maps</i>	Katowice 21-23.01	Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka	25	19 (8)
	<i>50 Shades of Popular Culture</i>	Kraków, 18-21.02	Wydział Polonistyki UJ	82	37 (15)
	<i>His Master's Voice 2: More After More. Utopias & Dystopias 1516-2016</i>	Kraków, 10-13.03	Wydział Polonistyki UJ, Wydział Humanistyczny AGH, Stowarzyszenie Willa Decjusza	49	30 (11)
Ogólnopolska	<i>Światy grozy 2</i>	Katowice, 7-9.04	Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, Instytut Nauk o Literaturze Polskiej Wydziału Filologicznego UŚ	37	17
	<i>Dyskursy gier wideo 2</i>	Kraków, 2-4.06	Wydział Humanistyczny Akademii Górniczo-Hutniczej	23	17
	<i>Światy poza światem 2: miasta, których nie ma</i>	Kraków, 14-16.07	Instytut Nauk o Literaturze Polskiej Wydziału Filologicznego UŚ	29	15
	<i>Nawiedzone miejsca</i>	Katowice, 17-18.10	Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka; Instytut Nauk o Literaturze Polskiej Wydziału Filologicznego UŚ	20	12
	<i>Expanding Universes. Exploring Transmedial & Transfictional Ways of World-building</i>	Kraków, 23-25.09	Wydział Polonistyki UJ	50	43 (27)
	<i>Obcość, inność, wykluczeni</i>	Kraków, 9-11.12	Wydział Polonistyki UJ	47	17

Łącznie podczas wszystkich naszych konferencji wystąpiło 362 prelegentów z kilkudziesięciu wiodących ośrodków akademickich w Polsce i za granicą. Szczególnym sukcesem okazały się konferencje międzynarodowe, w tym trzecia edycja cyklu *His Master's Voice*, objęta oficjalnym patronatem międzynarodowego projektu Utopia 500, a także konferencja *Expanding Universes*, odznaczająca się niezwykle wysokim, siedemdziesięcioprocentowym współczynnikiem umiędzynarodowienia prelegentów.

Od strony organizacyjnej odnotować należy także pomoc, jaką otrzymaliśmy ze strony wolontariuszy z Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od 2016 roku studenci z INOLP-u udzielali się także aktywnie przy korekcie tekstów zgłaszanych do czasopisma „Creatio Fantastica”, a także pomniejszych prac redakcyjnych.

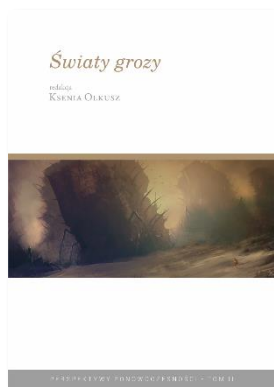
Bardzo ważnym elementem konferencji Ośrodka stały się wykłady gościnne, publikowane na oficjalnym niekomercyjnym kanale fundacji w serwisie YouTube ([youtube.com/factaficta](https://www.youtube.com/factaficta)). W 2016 roku zorganizowaliśmy łącznie 7 wykładów, z czego 4 zostały za zgodą autorów zarejestrowane i opublikowane.

Wykładowca	Afiliacja	Tytuł wykładu	Adres
Marie-Laure Ryan	Independent researcher	<i>On the Worldness of Narrative Representation</i>	https://youtu.be/7muPBXTalrY
Paweł Frelik	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej	<i>Cyfrowe narzędzia pana: kapitalizm kognitywny a praktyki graczy</i>	https://youtu.be/pOLcn8tRxec
Gregory Claeys	Royal Holloway, London	<i>Utopia at 500. A Final Reckoning?</i>	https://youtu.be/Jbqot4M8iWE
Artur Blaim	Uniwersytet Gdański	<i>Dystopianising More's Utopia</i>	brak nagrania
Ludmiła Gruszevska-Blaim	Uniwersytet Gdański	<i>Dystopian Embassies and Beyonds</i>	brak nagrania
Mikołaj Marcela	Uniwersytet Śląski	<i>5 czy 50 twarzy popkultury? Pop jako kultura remiksu</i>	https://youtu.be/AsUMCPA5RGw
Stefan Ekman	University of Gothenburg	<i>Beyond the Margins of the Map</i>	brak nagrania

Publikacje

Działalność wydawnicza

W ciągu ostatniego roku Ośrodek Badawczy Facta Ficta kontynuował przygotowywanie kolejnych tomów serii monografii naukowych w otwartym dostępie „Perspektywy Ponowoczesności”. W jej ramach ukazał się drugi tom, *Światy grozy*, pod redakcją naukową Ksenii Olkusz, planowany jako jeden z wielu poświęconych problematyce grozy w teorii literatury, kultury i filozofii.

Perspektywy Ponowoczesności

Tom 1: *Zombie w kulturze*

Redaktor: Ksenia Olkusz

Recenzent: dr hab. Jarosław Fazan

Wyd. I elektroniczne

ISBN: 978-83-942923-1-7, ss. 300

Opis

Tom monograficzny *Światy grozy* jest pierwszą z kilku książek o tej tematyce planowanych w ramach serii „Perspektywy Ponowoczesności”. Wspólnie z wieloma naukowcami zastanawiać się będziemy tu nad różnymi aspektami grozy, jej realizacjami w różnych mediach, przez różnorodnych twórców. Istotną kwestią wydaje się próba uwzględnienia jak najszerzej perspektywy oglądu, wskazanie mechanizmów konstruowania grozy i ich wzajemnych korelacji. Cel ten może zostać zrealizowany jedynie wówczas, gdy nie ograniczy się introspekcji do treści już rozpoznanych naukowo czy postulowanych często w polskiej myśli badawczej (zwłaszcza w zakresie filologii słowiańskich) chęci izolowania się od osiągnięć i rezultatów pracy autorów zachodnich. Badania nad grozą są bowiem dziedziną dynamicznie się rozwijającą, dlatego warto także podejmować się analizowania dzieł nowszych, nienależących do klasycznego kanonu, także tych, które są wobec niego polemiczne. Problematyka grozy proponowana przez autorów rozdziałów w monografii *Światy grozy* stanowi próbę wyjścia poza tradycyjne ujęcia, dowodząc konieczności wieloparametrowego interpretowania i postrzegania omawianej konwencji. Egzemplifikują to zarówno teksty teoretyczne, jak i te o nachyleniu filozoficznym, również takie, których autorzy podjęli tematykę reinterpretacji figur grozy, czy też te wpisujące się w dyskurs ekonomiczny i paradygmat neoliberalny

— z wprowadzenia Ksenii Olkusz

Niezależnie od serii „Perspektyw Ponowoczesności”, Ośrodek zainicjował cykl publikacji obcojęzycznych, poświęconych kluczowym nurtom badawczym w ponowoczesnej humanistyce uświadomionej medialnie (*media conscious*), pod wspólnym tytułem „Frontiers of Nowhere”. Serię otwiera zapowiadany już w 2015 roku tom jubileuszowy *More After More. Essays Commemorating the Five-Hundredth Anniversary of Thomas More's Utopia*, poprzedzony wprowadzeniem prof. Gregory'ego Claeysa z Royal Holloway w Londynie i objęty patronatem międzynarodowej inicjatywy Utopia 500.

FRONTIERS *of* NOWHERE

Opis

The twenty-six essays which compose this collection cover a substantial range of both historical and theoretical themes, indicating at the least that the utopian idea thrives today across a number of disciplines as well as in domains (like computer games) which are themselves of recent origin and which indicate that utopia can also be addressed as an aspect of the internal psychic fantasy world. There is some consideration here of the lengthy and complex historical relationship between utopian ideals and religion. There is some effort to reconsider practical efforts to found actual communities which embody utopian ideals. Several authors revisit the emotional substrata of utopian aspiration rendered accessible through music in particular. Literature is here nonetheless the chief focus, in keeping with the form of Thomas More's original text and that of the tradition which has imitated and satirised it. The themes represented here mirror in literary form the dystopian drift in the external world discussed above. Many of the leading authors of post-totalitarian dystopian fiction are included here, notably (to name but a few) Margaret Atwood, Robert Heinlein, J.G. Ballard, David Foster Wallace and, most recently, Michel Houellebecq. Within these treatments, the possibilities are explored that dystopia may emerge from or assume the form of racist regimes, environmental destruction, corporate dictatorship, or religious fundamentalism, or some combination of these factors. Such potential outcomes of modernity need, the authors of this volume also assure us, to be balanced against the utopian promise which bodily remodelling entertains, and the possibility of longevity which scientific and technical advances encapsulate as the epitome of modern individualist utopianism.

— z wprowadzenia prof. Gregory'ego Claeysa

Frontiers of Nowhere

Tom 1: *More After More. Essays Commemorating the Five Hundredth Anniversary of Thomas More's Utopia*

Redakcja naukowa: dr Ksenia Olkusz,
dr Michał Kłosiński i mgr Krzysztof M. Maj

Recenzent: dr hab. Paweł Frelík

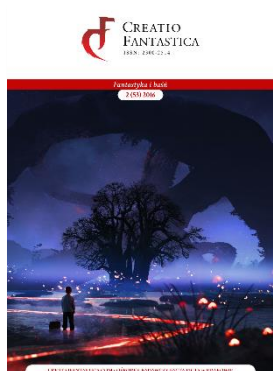
Wyd. I elektroniczne

Kraków 2016

ISBN: 978-83-942923-4-8; ss. 430

Wszystkie książki w obydwu seriach są zdeponowane w Centrum Otwartej Nauki oraz w bibliotece cyfrowej Google Books, a także dostępne w multiformacie (wersje *.pdf, *.epub oraz *.mobi).

W 2016 roku „Creatio Fantastica” (ISSN: 2300-2514) zostało przekształcone z czasopisma popularnonaukowo-artystycznego w naukowo-literackie, co wiązało się z rozdzieleniem portalu creatiofantastica.com od wydawanego w zwartym druku elektronicznym czasopisma „Creatio Fantastica. Zagadnienia i Problemy Fantastyki”.

CF nr 2 (53) 2016: *Fantastyka i baśń*

Redakcja naukowa: dr Anita Catek

ISSN: 2300-2514; ss. 210

[Google Books](#)

[CEEOL](#)

Artykuły naukowe

Autoreferencyjność w dwóch baśniach europejskich: w „Oślej Skórcie” Charlesa Perraulta i w „O głupim, co ożenił się z królowną i został królem” (baśń polska)

Anne-Marie Monluçon

Baśniowe herstory. Postmodernistyczne strategie reinterpretacyjne Angeli Carter, Tanith Lee i Emmy Donoghue

Weronika Kostecka

Postmodernistyczny retelling baśni – garść uwag terminologicznych

Maciej Skowera

Czytać wciąż na nowo. Kilka słów o baśniach w świecie wiedźmina

Karolina Zastępska

Recenzje naukowe

O umarłych, którzy podróżują szybko (rec. W górach przeklętych)

Agnieszka Bukowczan-Rzeszut

Rozmowa numeru

Groza w nieco innej odsłonie

Katarzyna Słany, Ksenia Olkusz

Litterarium

Ośla skórka. Baśń, przekł. Szczepan Catek

Charles Perrault

Podróże z Królową Śniegu, przekł. Piotr Zawada

Kelly Link

Mróz

Anna Grzanek

Dwie i pół wiedźmy

Marcin Majchrzak

Polana Młodego Słońca

Grzegorz Skowyrza

Cena wolności

Anna Szumacher

CF nr 3-4 (54-55) 2016: **Howard Phillips Lovecraft**

Redakcja naukowa: dr Ksenia Olkusz
ISSN: 2300-2514; ss. 135

[Google Books](#)

[CEEOL](#)

Artykuły naukowe

Lovecraft i religia (przekł. Magdalena Wąsowicz)

S.T. Joshi

Cthulhu dla dzieci. Nawiązania do twórczości H.P. Lovecrafta w serii Johna Bellairsa i Brada Stricklanda o Luisie Barnavelcie

Maciej Skowera

Miasta Lovecraftiańskie

Ksenia Olkusz

Recenzje naukowe

Formy tekstowości w grach wideo (rec. Piotr Kubiński, Gry wideo. Zarys poetyki)

Tomasz Wójcik

Rozmowa numeru

Zawsze będzie miejsce na badania nad Lovecraftem

S.T. Joshi, Agnieszka Bukowczan-Rzeszut

Literrarium

Przyjmujący Nowe, przekł. Magdalena Grajcar

Benjamin Rosenbaum

Pomarańcza, przekł. Magdalena Grajcar

Benjamin Rosenbaum

Widmowa muzyka

Artur Grzelak

Sztolnia

Antoni Kaja

Gdy gwiazdy się ułożą

Marcin Moń

Obżartuch

Paweł Lach

Ostatnia noc Lipin

Kamila Modrzyńska

W 2016 roku w redakcji odbywali również staż korektorski studenci Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej Wydziału Filologicznego UŚ, w ramach współpracy dwustronnej podpisanej między Ośrodkiem a Uniwersytetem Śląskim.

